

ANDRO IRAISAM-PIRENENA 8 SEPTAMBRA

Ireo tsy mahay mapihàtra ny lalàna no atao hoe bado

Afak'omaly 8 Septambra no andro iraisampirenena ho amin'ny fampianaranara mamaky teny sy manoratra. Ho antsika eto Madagasikara, nisy ny ezaka nataon' ireo mpitondra nifandimby nandritran'ireo repoblika nifanesy nadiana tamin'ny tsy fahaza-mamaky teny sy manoratra ary manisa.

Tamin'ny Repoblika voalohany, dia ireo miaramila misatro-maintso avy ao amin'ny « service civique » no nisahana ny fampianaranara ireo tsy nahay namaky teny sy manoratra ary nanisa, tam'in'ny Repoblika faharaoa dia ireo mpianatra afaka bakalorea nanao fanompoampirenena ivelan'ny tafika, no nampiandraike-tina ny asa.

Nofaanana ny fanompoampirenena ivelan'ny tafika nanomboka tamin'ny Repoblika fahatelo, ka endrika hafa indray no nisehoan'ny fampianaranana. Ny fitondrana notarihan'ny Filoha Marc Ravalomanana, ankoatran'ny fa-

naovana ny ady amin'ny tsy fahaiza-mamaky teny sy manoratra ary manisa dia nahatsapa fa ny foto-trin'ny olana dia ny tsy fidirana an-tsekoly fony mbola kely, ka namporisika ny ray amandreny handefa ny zanany antsekoly dieny mbola zaza, namorain'ny fitondrana ny fahazoana ny ho enti-manna ho amin'izany, toy ny « kits scolaires », sy ny fanaovana ny « cantine scolaire », hanala ny fahasahiranana'ny mpianatra amin'ny tsy faham-pantsakafo.

Niala teo amin'ny fitondrana ny Filoha Ravalomanana dia io iarahamahita io, fa foana ny « kits scolaires » ary zara raha misy ny « cantine scolaire », nihena ny faharisan'ireo ray amandreny mandefa ny zanany an-tsekoly, mazava ho azy fa nampitombo ny tanan'ny tsy fahaiza-mamaky teny sy manoratra izany, izay azo antoka, f'reo ankizy tsy niditra antsekoly ireo dia tsy main-tsye mbola hanaovana ady

amin'ny tsy fahaiza-mamaky teny sy manoratra indray any aoriania any. Novoizina mafy, tsy tetu Madagasikara ihany fa eran'izao tontolo izao, f'izay tsy mahay mikirakira solosaina amin'ny taona 2000 na ny Taonarivo fahatelo dia sokajiana ho toy ny tsy mahay mamaky teny sy manoratra. Ho antsika eto Madagasikara aloha dia mbola lavitrin'ny afo ny kitay satria tsy mora ny ahazoana ny solosaina ho an'ny rehetra, manginy fotsiny ny olana eo amin'ny famatsiana herin'aratra, izay vao mainka miha-sarotra, ny solosaina anefatsy mbola azo alefa amin'ny arina na kitay na tain'omby. Ny filoha amin'izao fotoana izao dia mamerimberina matetika ny hoe; "digitalisation" e!, "code barre" e, "QR code" e !, afaka folo andro e ! sns... kanefa toa mbola resaka any an-kibon'ny omby avokoa izany, mazava ny tenin'ny mpitondra te nin'ny "Ceni", fa tsy ho vita mora ny fanovana ny

lisi-pifidianana sy ny karapanondrompirenena amin'ny endrin "biometrique", ny dikan'izany mbola lavitrin'ny afo ny kitay. Andro iraisampirenena ho an'ny fampianaranara mamaky teny sy manoratra tamin'ny afak'omaly, ho antsika eto amin'ny Gazy Ny Valosoa Vaovao, dia tsy mety amintsika ny miantso ireo tsy mahay mamaky teny sy manoratra hoe "bado", satria raha raisina ohatra ny any amin'ny faritra atsimo dia misy ireo tsy mahay taratasy, fa mahafantatra ny isan'ny ombiny an-jatony, fa ny mendrika antsoina hoe "bado" dia ireo mahay mamaky teny sy manoratra ary manisa, ambonin'izany mbola mahay mikirakira solosaina ihany koa, kanefa tsy mampihàtra ireo lalàna sy fepetra izay voasoratra mazava ho lalàna velona eto amin'ny firenena, anisan'izany ireo mpitondra sasantsasany izay minia mikimpy mihevitra ny vahoaka ho bado.

Ny Valosoa

Filankevitry ny Fampihavanana Malagasy (CFM)

Sasa-miandry ny onitra ireo gadra politika

Toa miesona fotsiny ny filohan'ny CFM sy ireo mpikambana ao amin'ny fanonerana ireo gadra politika.

min'ny ela ny fanadihdiana nataon'ny CFM tam'in'izy ireo. Hatreto anefatsy re firy intsony ny tohiny, fa ny hany fantatra farany dia miandry ny fitondram-panjakana ny amin'ny famahana ny olana eo amin'ny samy mpi-ray tanindrazana eto amin'

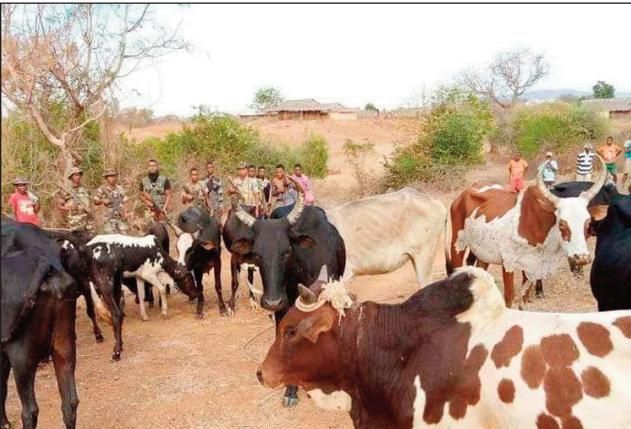
mezana ny anjarany 30% miaraka amin'ny an'ny fianakaviambe iraisam-pirenena. Dia nianona hatreto ireo mpikambana eo anivon'ny CFM, tsy heno ho manery ny fitondrana ny amin'izany fandoavana ny anjarany izany, ary efa hatramin'ny taon-dasa io, fa tsy hoe ao anatin'izao hamehana ara-pahasalama izao akory. Inona fotsiny no nataon'ny CFM tao anatin'izay fotoana nijoroany sy nahavitana ny fanadihadiana izay? Misy ve ny tahotra ny fitondrana, ka zary kely endaka izy tsy mahateny ny fitondrana? Tsy lavina, miandraikitra sehatra hafa izy amin'ny famahana ny olana eo amin'ny samy mpi-ray tanindrazana eto amin'

ity Nosy ity, satria efa hatramin'ny taonjato ela no nisian'izany ara-tantara. Zava-dehibe izany, kanefa anisan'ny lehibe amin'ny antom-pisiany dia ny zavanitrange amin'ny disadisa ara-politika teto amin'ny ferenena teo anelanelan'ireo taona ireo. Ka ny tena fototr'asa indray ve izany no ambanin-javatra? Hahatsiaro hahavita ny andraikiny ve izany ireo mpikambana ao anatin'ny raha toa ka tsy vitany ity andrasan'ireo gadra politika rehetra mi-andry ny onitra tokony ho azy ity, ka hifaranan'ny disadisa rehetra hirosoana amin'ny fampihavanana marina? Zary mandrimandy manana andraikitra ny CFM hatreto.

Sôh'son

Ady amin'ny asan-dahalo

Mahomby ny fiaraha-miasan'ny fokonolona sy ny tafika

Ireo omby teny ampelatanan'ny dahalo azon'ny miaramila tany Mahabo.

Mafana amin'izao fotoana ny asan-dahalo any amin'ny distrikan'i Mahabo, any amin'ny faritra Menabe iny. Na eo aza izany, misy ny fiaraha-miasa matotra eo amin'ny fokonolona sy ny tafika, manampy amin'ny ady amin'ny tsy fandriampahalemana any an-toerana. Tafaverin'ny ZPRS BRAVO ireo omby very tao Ankilizato. Nisehoana halatr'omby tao amin'ny fokontany Ankilizato distrikan'i Mahabo ny alahady lasa teo ary omby miisa 10 no lasan'ny dahalo tamin'

izany. Tsy niandry ela fa avy hatrany dia nanaradia ireo dahalo, ny miaramilan'ny ZRPS BRAVO tarihin'ny Lietnà RAKOTOMALALA Christian ary dia tratra tamin'izany ireo omby ireo niaraka tamina omby 10 hafa. Naverina amin'ny tompony ny 09 amin'ireo raha novonoin'ny dahalo ny iray. Nampidirina ambalam-pamongana amin'ny kaominina ambanivohitra Ankilizato ireo 10 ambiny mandripiandry izay mety ho tompony.

Niaina

Tsy fandriampahalemana

Mpimasin-dahalo sady mpitahiry omby halatra naiditra am-ponja

Mpimasin-dahalo sady mpitahiry ireo omby avy nangalarin'ny dahalo namany, no voasambotra tao Andranamanitsy ny herinandro teo, tao amin'ny kaominina Ankily, distrikan'lhosy, faritra Ihorombe, ka naiditra amponja vonjimaika afak'omaly.

Angom-baovao tamin'ny mponina tany an-toerana no nahafantarana fa misy an'ingahy Rakoto izay mpimasy mpiara-miasa amin'ny dahalo no mitazona omby marotsy misy taratasy.

Nidina tany ifotony haingana ireo zandary nanao ny fannarinana, ka tra-tehaka tao amin'ireo karazan'ody maro sy omby miisa enina izay tsy misy taratasy akory. Rehefa natao ny famotorana dia niaiky ny heloka vitany izy ary tsy fantavy akory izay tena tompony'ny omby, fa anjarany tamin'ireo asan-dahalo ireo. Ary nambaraha koa izy, fa famitahana ireo dahalo fotsiny ireo lazainy ho odi-gasy, fa tsy mandraitra akory.

Notanana am-ponja vinjimaika izy ary nogejaina am-bala ny omby mandrapahahita izay tompony sy ireo dahalo namany. Resy lahatra ny mponina any an-toerana, fa ahitambokany ireo vaovao omena ny zandary mba hampan-driana fahalemana ny faritra.

Niaina

Ilay mpimasy tratra, mpifandray tendro amin'ny dahalo any Ihorombe.

Ady amin'ny asan-dahalo

Voasambotra ny mpimasin-dahalo iray

Ireo dahalo rehefa manao ny asa ratsiny dia mitoky amin'ny odiny ihany koa, misy mpimasy mamatsy azy ireo amin'izany. Mpimasy iray mpamatsy odiratsy ho an'ny dahalo ao anatin'ny faritra Menabe no voasambotry ny zandary tao Belalanda, Analava, Morondava, faritra Menabe, ny tolakandron'ny talata teo. Manoloana ny tsi-fandriampahalemana ao anatin'ny distrikan'i Morondava, dia fantatra fa ireo atao hoe "Mpimasin-dahalo" no tena manome vahana sy mamporisika ireo dahalo hanao ny asa-ratsiny. Loharanom-baovao marim-pototra avy amin'olona tsara sitrapo no nahafantarana fa niorm-ponenana ao Belalanda ingahy Tefinanahary mpimasy avy any Beroroha, mba hamatsy mohara an'ireo jiolahy sy dahalo. Nosavaina avy hatrany ny toeram-ponenany, ka tra-tehaka tao ireo odi-ratsy isan-karazany. Niaiky ny heloka vitany ho mpiray tsikombakomba amin'ny andian-dahalo sy mamatsy fitaovam-pamosaviana izy, mb hanatanterahan'ny dahalo ny asany. Isaorana ny loharanom-baovao sy ireo fokonolona ao Belalanda nanampy tamin'ny fisamborana. Nanatirantitra ny Foibe fibaikoana ny Zandarimariam-pirenena, fa hohamafisina ny hazzalambu an'ireo mpimasin-dahalo mampirongatra ny asan-dahalo, izay mampiasa odiratsy voaporofa fa tsy maharo azy akory.

Stefan

Ilay mpimasin-dahalo tratra tany Morondava.